

DOI: 10.18276/sip.2018.51/1-05

Jakub Dąbrowski*

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

Kolegium Gospodarki Światowej

WPŁYW PROGNOZ STÓP ZASTĄPIENIA NA SKŁONNOŚĆ DO OSZCZĘDZANIA NA INDYWIDUALNYM KONCIE EMERYTALNYM

Streszczenie

W Polsce na koniec 2016 roku tylko 5,5% osób pracujących posiadało Indywidualne Konta Emerytalne. Świadczy to o niskiej skłonności do gromadzenia prywatnych oszczędności emerytalnych, co jest niezgodne z hipotezą cyklu życia. Jedną z potencjalnych przyczyn może być założenie teorii o pełnej wiedzy jednostek. Celem niniejszej pracy jest określenie wpływu upowszechnienia informacji o niskiej stopie zastąpienia na skłonność do oszczędzania na Indywidualnych Kontach Emerytalnych (IKE). Analizie, wykonanej w oparciu o roczne informacje o IKE, poddano pięć czynników w dwóch okresach (2004–2010 i 2011–2016). Wyniki nie są jednoznaczne, jednak potwierdzają tezę o wzroście zainteresowaniem IKE po 2011 roku.

Słowa kluczowe: emerytura, hipoteza cyklu życia, oszczędzanie, IKE

Wprowadzenie

Charakterystyczny dla krajów rozwiniętych proces starzenia się społeczeństwa, polegający na wzroście udziału osób w wieku poprodukcyjnym, stanowi zagrożenie dla stabilności repartycyjnych systemów emerytalnych. Polskie i zagraniczne opra-

* Adres e-mail: d13g3375@doktorant.sgh.waw.pl

cowania (Ageing Report, 2012; GUS, 2014) w konsekwencji przyszłych zmian demograficznych przewidują spadek stopy zastąpienia w Polsce. Warunkiem wyższej konsumpcji w okresie emerytalnym jest więc uzupełnianie świadczeń wcześniej zgromadzonymi środkami, w szczególności w ramach III filaru systemu emerytalnego. Te ostatnie, wbrew intencjom ustawodawcy, nie cieszą się szczególnym zainteresowaniem – na koniec 2016 roku posiadało je łącznie ponad 8% osób pracujących (KNF, 2016).

Ograniczona liczba posiadaczy IKE świadczy o niskiej sile motywu przezornościowego, jest zatem niezgodna z hipotezą cyklu życia Modiglianiego i Brunberga. Potencjalną przyczyną może być założenie teorii o dysponowaniu przez ludzi pełną wiedzą. Mogą oni bowiem być nieświadomi niekorzystnych zmian demograficznych i ich wpływu na system emerytalny (w tym na stopę zastąpienia) oraz nie dysponować wiedzą o produktach emerytalnych należących do III filaru. Celem niniejszej pracy jest określenie wpływu upowszechnienia informacji o przyszłej, niskiej stopie zastąpienia świadczeń z systemu obowiązkowego, które towarzyszyło od 2011 roku kampaniom rządowym, promującym reformy systemu emerytalnego, na liczbę prowadzonych IKE i wartość dokonywanych wpłat.

1. Hipoteza cyklu życia

Zgodnie ze stworzoną w 1954 roku przez F. Modiglianiego i R. Brumberga hipotezą cyklu życia (Modigliani, Brumberg, 1954) gospodarstwa domowe starają się tak zarządzać dochodami, aby utrzymać stały poziom konsumpcji przez cały okres życia, niezależnie od zmian dochodu rozporządzalnego. W początkowej fazie cyklu życia, gdy bieżące dochody są niższe od oczekiwanej konsumpcji, jednostki pokrywają różnicę za pomocą pożyczek. Są one następnie spłacane w okresie aktywności zawodowej, gdy tylko dochód rozporządzalny przekroczy wartość konsumpcji. Po rozliczeniu zobowiązań ludzie zaczynają gromadzić środki przeznaczone na uzupełnienie przyszłej emerytury, a wartość majątku osiąga maksimum w momencie zakończenia aktywności zawodowej (Romer, 2000, s. 342).

W klasycznej wersji teorii przyjęto założenia upraszczające: brak dziedziczenia, zerową stopę procentową, brak niepewności odnośnie do długości życia i wysokości przyszłego dochodu, a także pełną dostępność pożyczek (Abel, 1986). Prowadzone badania empiryczne nie potwierdziły słuszności teorii w tej wersji (Hall, 1978; Hall, 1988; Flavin, 1981). Ponadto teoria ta nie pozwala na wyjaśnienie występowania

takich zjawisk, jak wyższa od zakładanej skłonność do oszczędzania osób młodych czy kontynuacja gromadzenia oszczędności przez starszych (Wärneryd, 2004). W kolejnych modyfikacjach hipotezy Modigliani uwzględnił niepewność dotyczącą m.in. przyszłej konsumpcji, dochodów, stóp zwrotu czy długości życia, co zaowocowało zastąpieniem funkcji użyteczności funkcją oczekiwaną użyteczności. Jednostki dążą do jej maksymalizacji, alokując zasoby między bieżącą a przyszłą konsumpcję (Abel, 1986). W modelu uwzględniono również ograniczenia płynności (Deaton, 1992). Niestety rezultaty modyfikacji również odbiegają od rzeczywistości, czego jedną z głównych przyczyn upatruje się w braku proporcjonalności (Rószkiewicz, 2008). Inne to pomijanie wpływu czynników zewnętrznych, zmian dochodu czy emocji (Thaler, 2000). Trudne do udowodnienia jest także założenie, że jednostki dysponują pełną wiedzą i informacjami, które chcą i mogą przeanalizować.

Gromadzeniu środków z przeznaczeniem emerytalnym, zgodnym z hipotezą cyklu życia, są dedykowane produkty finansowe zaliczane do trzeciego, dobrowolnego filara systemu emerytalnego, w tym wprowadzone w 2004 roku Indywidualne Konto Emerytalne. Nie jest to jedyna forma, w jakiej możliwe jest gromadzenie majątku z przeznaczeniem emerytalnym, jednak oferuje korzyści podatkowe. W zamierzeniu ustawodawcy lokowane w IKE środki miały stanowić źródło uzupełniania świadczeń z obu obowiązkowych części systemu: repartycyjnego (ZUS) i kapitałowego (Otwarte Fundusze Emerytalne). Taka konieczność (Wykowska, 2014) wynika z niskich przyszłych stóp zastąpienia, szacowanych według różnych źródeł na 19% do 22% (Ageing Report, 2012; World Bank, 2014), maksymalnie na ok. 50% (KNF, 2016). Podstawą takich oczekiwań są pogłębiające się deficyty systemu emerytalnego, wynikające z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa (European Commission, 2010; European Commission, 2012). Problemów nie rozwiązały liczne reformy, spośród których najistotniejsze przypadały na lata 2011–2014.

2. Trzeci, dobrowolny filar systemu emerytalnego w Polsce

Oszczędzanie na IKE pozwala uniknąć podatku od zysków kapitałowych, dlatego ograniczone są liczba IKE, jakie można posiadać, oraz kwoty wpłat (od 2009 r. to trzykrotność przeciętnego prognozowanego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej). Skorzystać z ulgi można, dokonując wypłaty, po spełnieniu dwóch warunków: ukończenia 60. roku życia (lub 55. roku pod warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych) oraz dokonania wpłat w co najmniej 3, 4 lub 5 latach ka-

lendarzowych (liczba uzależniona od roku urodzenia oszczędzającego). IKE może być prowadzone w formie funduszu inwestycyjnego, rachunku maklerskiego, ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego, dobrowolnego funduszu emerytalnego oraz rachunku oszczędnościowego w banku.

Statystyki dotyczące IKE i IKZE wskazują na ich niewielką popularność wśród osób aktywnych zawodowo. Na koniec 2016 roku IKE posiadało ponad 902,6 tysięcy osób, co stanowi zaledwie 5,5% pracujących. Średnia wartość rachunków jest za niska, aby stanowiły uzupełnienie świadczeń emerytalnych (KNF, 2017). Niewielką popularność IKE i IKZE można uznać za niezgodne z założeniem hipotezy cyklu życia o pełnej wiedzy jednostek. Podmioty świadome konsekwencji zachodzących zmian demograficznych dla ich przyszłych świadczeń, a także ulg podatkowych w IKE, powinny gromadzić w tej formie przynajmniej części oszczędności. Dane empiryczne potwierdzają ograniczenia w zakresie pozyskiwania i przetwarzania danych, w szczególności gospodarstw z najniższymi dochodami (Iwanicz-Drozdowska, 2011, s. 9–10). Wśród alternatywnych przyczyn niskiej skłonności do gromadzenia prywatnych oszczędności emerytalnych, wymienia się:

- przekonanie, że to instytucje publiczne są odpowiedzialne za zapewnienie stosownych świadczeń (Czapliński, Góra, 2016),
- brak świadomości istnienia IKE i IKZE wynikający z ograniczonego zakresu kampanii promocyjnych instytucji finansowych (ograniczających się praktycznie do promowania IKZE w ostatnim kwartale roku kalendarzowego),
- niskie dochody rozporządzalne – wśród deklarujących oszczędzanie na cele emerytalne dominują osoby zamożne,
- ograniczenie płynności wynikających z konstrukcji IKE i IKZE,
- dominację innych motywów oszczędzania, jak ostrożnościowy („na czarną godzinę”) oraz zabezpieczenia dzieci (Open Finance),
- wizję śmierci przed osiągnięciem wieku emerytalnego lub wkrótce po przejściu na emeryturę (*Gazeta Prawna*).

3. Metoda i dane

W ramach badania przeprowadzono analizę kształtowania się kilku zmiennych w zakresie rachunków IKE w dwóch okresach: 2004–2010 (lata poprzedzające rozpoczęcie reform systemu emerytalnego) oraz 2011–2016. Rezygnacja z oceny tendencji

w zakresie Indywidualnych Kont Zabezpieczenia Emerytalnego wynika z faktu, że rozwiązanie to było oferowane dopiero od 2012 roku. Pracownicze Produkty Emerytalne pominięto ze względu na ich ograniczoną dostępność. Analizie poddano: liczbę otwieranych IKE, wartości wpłat, udział „aktywnych” rachunków oraz liczbę zwrotów z IKE. Pominięto wartość aktywów zgromadzonych w IKE, ponieważ na ich zmiany wpływają wyniki inwestycji na rynkach kapitałowych, niezależne od skłonności do oszczędzania.

Wykorzystane dane udostępniane są przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (*Obowiązki...*) na podstawie sprawozdań instytucji prowadzących rachunki na koniec poszczególnych lat kalendarzowych. Ze względu na wysoki stopień agregacji danych, a także zaledwie trzynastoletni okres ich gromadzenia, możliwości prowadzenia szczegółowych analiz na ich podstawie jest ograniczona.

4. Wyniki badania

Pierwszą z analizowanych zmiennych jest liczba otwieranych rachunków IKE. Wyniki nie są jednoznaczne, jednak można zauważyć wzrost zainteresowania IKE po roku 2011. W okresie do 2016 roku liczba otwieranych rachunków w skali roku była od 37 do 230% wyższa niż w 2010 roku, który był ostatnim w cyklu spadków trwających od 2006 roku. Z kolei od roku 2014, w którym dokonano transferu 51% aktywów z OFE do FUS, liczba otwieranych rachunków rośnie z każdym rokiem, które to zjawisko nie występuje w przypadku IKZE. Należy przy tym zaznaczyć, że nawet w 2016 roku liczba nowych IKE jest niższa niż w rekordowych latach 2004–2007.

Porównanie średniej liczby nowych rachunków w analizowanych okresach jest korzystniejsze dla lat 2004–2010, w których średniorocznie otwierano ponad dwukrotnie więcej rachunków niż w kolejnych sześciu latach. Przewaga ta wynika z zainteresowania IKE w pierwszych czterech latach ich oferowania, które nie zostało zrównoważone dekonjunkcją z okresu światowego kryzysu finansowego. Podobne zjawisko wystąpiło w przypadku IKZE. W pierwszym roku otwarto ponad 500 tysięcy rachunków, a w kolejnych latach liczba nowych kont oscylowała na poziomie ok. 60 tysięcy.

Tabela 1. Dane dotyczące otwarć i wpłat na IKE

Rok	Liczba otwieranych rachunków IKE	Wartość wpłat na IKE (tys. zł)	Dynamika zmian wysokości wpłat (%)	Średnia wartość wpłat na IKE ('000 PLN)	Dynamika wzrostu średniej wartości wpłat na IKE (%)	Wykorzystanie rocznego limitu wpłat (%)
2004	175 680			2,04		59
2005	266 325			2,21	8	61
2006	447 115			2,20	0	62
2007	120 955	626 835		1,72	-22	46
2008	55 360	479 461	-24	1,56	-9	38
2009	42 273	506 938	6	1,85	19	19
2010	40 723	496 490	-2	1,97	7	21
2011	79 916	545 073	10	1,98	1	20
2012	69 860	666 141	22	2,58	30	24
2013	57 919	813 069	22	3,13	21	28
2014	55 748	909 026	12	3,44	10	31
2015	72 802	944 683	4	3,50	2	29
2016	92 470	1 065 472	13	3,70	6	30
Średnia 2004–2010	164 062	527 431		1,94		
Średnia 2011–2016	71 453	823 911		3,27		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji liczbowych o IKE Komisji Nadzoru Finansowego.

Kolejnym analizowanym czynnikiem jest wartość wpłat na rachunki IKE w latach 2007–2016. Okres jest krótszy niż w przypadku liczby otwieranych rachunków, ponieważ parametr ten nie był publikowany przez KNF za pierwsze trzy lata, gdy otwierano największą liczbę rachunków. Innym utrudnieniem w porównaniach jest stopniowy wzrost limitu rocznych wpłat, w szczególności od 2009 roku. Przy zastosowanej przez KNF agregacji danych nie jest możliwe wydzielenie części wzrostu wpłat wynikającego ze skłonności do oszczędzania. W rezultacie konieczne jest zastosowanie dodatkowych wskaźników – przeciętnej rocznej wpłaty, a także jej stosunku do limitu. Z zastrzeżeniem powyższych czynników należy wskazać, że na poziomie wartości rocznych wpłat w latach 2007–2010 i 2011–2016 widoczna jest przewaga tego ostatniego okresu, wynosząca aż 150%. Analogicznie jak w przypadku liczby nowych IKE, w 2010 roku zakończył się 3-letni trend spadkowy, gdy wartość wpłat spadła z 627 do 496 milionów rocznie. Od 2011 roku średnie tempo wzrostu wyniosło 14%, osiągając maksimum (22%) w latach 2012–2013. W 2016 roku wartość wpłat przekroczyła 1 mld zł. Co istotne, dynamika jest wyższa od tempa otwierania rachunków IKE, co świadczy o wzroście wartości dokonywanych

wpłat (potwierdzają to statystyki średniej wpłaty). Prowadzi to do coraz lepszego wykorzystania limitu, który w 2016 roku osiągnął 30% (przy czym stanowi to zaledwie 50% wyniku z 2006 r., gdy jednak limit był niższy). Średnia roczna wpłata na IKE rośnie nieprzerwanie od 2009 roku, osiągając rekordowe 3 700 zł w 2016 roku.

Porównanie średnich wpłat w okresie przed i od 2011 roku wykazuje ich wzrost o ponad 68%. Największy roczny przyrost (o 30%) nastąpił w 2012 roku, by w kolejnym roku reform zyskać kolejne 21%. Dane te świadczą o wzroście skłonności do oszczędzania na IKE w okresie reform i towarzyszącym im kampaniom medialnym, potwierdzając tezę badania.

Analogicznie jak w przypadku rocznych wpłat na IKE, liczba rachunków „aktywnych” (tzn. na które została dokonana przynajmniej jedna wpłata) jest publikowana przez KNF od 2007 roku. W okresie do 2010 roku miał miejsce spadek tego wskaźnika o niemal 133 tys. (33%), co przy nowo otwieranych rachunkach zmniejszyło udział aktywnych kont. Od 2011 roku utrzymuje się na poziomie 258–285 tys., a więc mniej niż w latach 2007–2008. Przy dynamice wzrostu liczby aktywnych IKE zbliżonej do liczby otwieranych rachunków, utrzymuje się niski udział tych pierwszych (32% w latach 2012–2016 wobec 40% w 2007 r.). Porównując średnie z analizowanych okresów większą aktywność na poziomie obu czynników można zaobserwować w pierwszym z nich.

Ostatnią z analizowanych zmiennych jest liczba rachunków IKE, z których nastąpił całkowity zwrot (wycofanie wszystkich środków bez korzyści podatkowej). Wzrost ich liczby świadczy o spadku zainteresowania oszczędzaniem na cele emerytalne lub wzrostem atrakcyjności alternatywnych form gromadzenia majątku. Analizę prowadzono w powiązaniu z liczbą prowadzonych IKE, ponieważ wzrost liczby zwrotów towarzyszy rosnącej liczbie rachunków. Stopa zwrotów z IKE wynosiła 3–4% w latach 2005–2007, by potroić się latach 2008–2009. Wzrost tego parametru towarzyszył zatem spadkowi liczby nowych rachunków. Najniższy poziom zanotowano w 2014 roku (1%), po czym nastąpiła stabilizacja ponownie na poziomie 3%. W rezultacie powyższych zmian średnia roczna liczba zwrotów jest niemal o 1/4 wyższa w okresie 2004–2010 niż po rozpoczęciu reform systemu emerytalnego. W tym drugim okresie o 33% spadł udział zwrotów wśród rachunków IKE. Wraz z rosnącą liczbą otwieranych rachunków oraz rosnącą wartością dokonywanych wpłat (na poziomie łącznym i średnich) stanowi to kolejny dowód na wzrost skłonności do gromadzenia środków w IKE.

Tabela 2. Liczba aktywnych IKE i zwrotów całkowitych

Rok	Liczba aktywnych IKE	Udział aktywnych IKE (%)	Liczba zwrotów	Udział zwrotów w prowadzonych IKE (%)
2004			336	0
2005			17 900	4
2006			29 388	3
2007	364 615	40	36 610	4
2008	307 197	36	110 075	13
2009	274 001	34	80 576	10
2010	251 898	32	47 238	6
2011	274 971	34	47 752	6
2012	257 777	32	52 907	7
2013	259 923	32	42 732	5
2014	264 217	32	5 854	1
2015	269 395	32	29 366	3
2016	285 001	32	31 452	3
Średnia 2004–2010	299 428	35	46 018	6
Średnia 2011–2016	268 547	32	35 011	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji liczbowych o IKE Komisji Nadzoru Finansowego.

Podsumowanie

Osiągnięte wyniki nie są jednoznaczne, choć wiele danych potwierdza tezę o wzroście zainteresowaniem IKE po 2011 roku: rosnąca liczba otwieranych rachunków, łączna oraz średnia wartość wpłat na rachunek, stopień wykorzystania limitu wpłat oraz spadek liczby dokonywanych zwrotów. Jednocześnie liczba otwieranych rachunków oraz zasilanych wpłatami pozostaje niższa niż w pierwszych trzech latach oferowania IKE. Tylko 1/3 rachunków (ok. 2% pracujących) jest aktywnych, przy czym wartość wpłat wzrasta. Można zatem uznać, że wzrost świadomości niskich stóp zastąpienia dotyczy tylko nielicznych. Jednocześnie należy zaznaczyć, że analiza dotyczy jednego z wielu dostępnych form gromadzenia majątku, a publikacje dotyczące niskiej stopy zastąpienia nie informowały o IKE i IKZE. Dlatego, oceniając dokonaną analizę, należy pamiętać, że nie można na jej podstawie wykluczyć zmian postawy wobec samodzielnego gromadzenia aktywów emerytalnych, tyle że z wykorzystaniem np. lokat bankowych lub standardowych rejestrów funduszy inwestycyjnych. Większe zainteresowanie IKE może wynikać również ze wzrostu dochodu, ponieważ wraz z jego wzrostem zwiększa się deklarowany odsetek dochodu przeznaczany na oszczędności emerytalne (Czapliński, Góra, 2016).

Literatura

- Abel, A. (red.) (1986). *The Collected Papers of Franco Modigliani. The Life Cycle Hypothesis of Saving*. Cambridge (MA)–London: MIT Press.
- Ageing Report (2012). *The 2012 Ageing Report Economic and Budgetary Projections for the 27 EU Member States (2010–2060)*. European Union: European Commission.
- Czapliński, J., Góra, M. (2016). Świadomość „emerytalna” Polaków. Raport z badania ilościowego. Warszawa. Pobrano z: <http://www.efcongress.com/sites/default/files/analizy/raport.pdf> (14.04.2018).
- Deaton, A. (1992). *Understanding Consumption*. Oxford: Clarendon Press.
- European Commission (2010). *Green Paper. Toward Adequate, Sustainable and Safe European Pension System*. COM (2010) 365. Brussels: European Commission.
- European Commission (2012). *White Paper. An Agenda for Adequate, Sustainable and Safe European Pensions*. COM (2012) 55. Brussels: European Commission.
- Flavin, M.A. (1981). The Adjustment of Consumption to Changing Expectations About Future Income. *Journal of Political Economy*, 5 (89), 974–1009.
- Gazeta Prawna. Pobrano z: <http://serwisy.gazetaprawna.pl/emerytury-i-renty/artykuly/1000492,dlaczego-polacy-nie-oszczedzaja-na-emeryture.html> (14.12.2017).
- GUS (2014). *Prognoza ludności na lata 2014–2050*. Warszawa: GUS
- Hall, R.E. (1988). Intertemporal Substitution in Consumption. *Journal of Political Economy*, 2 (996), 339–357.
- Hall, R.E. (1978). Stochastic Implication of Life Cycle Permanent Income Hypothesis: Theory and Evidence. *Journal of Political Economy*, 86, 971–987.
- Iwanicz-Drozdowska, M. (red.) (2011). *Edukacja i świadomość finansowa. Doświadczenia i perspektywy*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- KNF (2017). *Indywidualne konta emerytalne oraz indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego*. Warszawa: KNF.
- KNF (2016). *Sektor funduszy emerytalnych w Polsce – ewolucja, kształt, perspektywy*. Warszawa: KNF.
- Modigliani, F., Brumberg, R. (1954). Utility Analysis and the Consumption Function: An Interpretation of the Cross-Section Data. W: *Post-Keynesian Economics*, red. K. Kurihara (s. 388–436). New Brunswick: Rutgers University Press.
- Obowiązki sprawozdawcze dotyczące IKE. Pobrano z: https://www.knf.gov.pl/dla_rynkul/Informacje_dla_podmiotow_nadzorowanych/rynek_emerytalny_ike_ikze/obowiazki_sprawozdawcze_ike (14.12.2017).
- Open Finance. Pobrano z: <https://prnews.pl/open-finance-jak-oszczedzaja-polacy-83907> (14.12.2017).
- Romer, D. (2000). *Makroekonomia dla zaawansowanych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Rószkiewicz, M. (2008). Zmienność stopy oszczędzania polskich gospodarstw domowych. *Gospodarka Narodowa*, 7–8, 63–79.

- Thaler, R.H. (2000). From Homo Economicus to Homo Sapiens. *Journal of Economic Perspectives*, 1 (14), 133–141.
- The World Bank (2014). *Poland. Saving for Growth and Prosperous Aging*.
- Wärneryd, K. (2004). Oszczędzanie. W: *Psychologia ekonomiczna*, red. T. Tyszka (s. 530–566). Gdańsk: GWP.
- Wykowska, J. (2014). *IKE czy IKZE. III filar dla początkujących. Poradnik przyszłego emeryta. Poradnik klienta usług finansowych*, Warszawa.

THE IMPACT OF THE REPLACEMENT RATE FORECAST FOR THE PROPENSITY TO SAVE AT THE INDIVIDUAL PENSION ACCOUNT

Abstract

In Poland at the end of 2016, only 5.5% of working people, had an Individual Pension Account (IKE). This indicates a low propensity to collect private retirement savings, that is inconsistent with the life cycle hypothesis. One of the potential reasons may be the assumption, about full knowledge. The aim of this study is impact definition of information dissemination about low replacement rates, for propensity to save on Individual Pension Accounts (IKE). The analysis, basing on the annual IKE information, has been made using five factors in two periods (2004 – 2010 and 2011–2016). The results are not conclusive, but confirm the thesis about increase of IKE popularity after 2011.

Keywords: pensions, life-cycle hypothesis, saving, individual pension account.

JEL codes: D15, H55, J32